

รัฐธรรมนูญนิยมกับพลวัตการปกครองของไทย*

CONSTITUTIONALISM WITH DYNAMICS OF THAI DOMINATION

โกเมศ ขวัญเมือง

Gomes Kwanmuang

พระครูธรรมธรรฐาพร ปภสสโร

Phrakhrudhammathorn Sathaphorn Pabhassaro

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย (คงคาไหว)

Phrakhruwinaithon Suriya Suriyo (Kongkawai)

ประเสริฐ ลิ้มประเสริฐ

Prasert Limprasert

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: koutaice@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เป็นการนำเสนอเรื่องรัฐธรรมนูญนิยมกับการปกครองของไทย เป็นการกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยมีพระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เปลี่ยนมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมุ่งให้พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจที่จำกัดและอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ การนำรัฐธรรมนูญนิยมมาใช้เปลี่ยนระบอบมาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นได้เปรียบเสมือนว่า รัฐธรรมนูญเปรียบประดุจกุญแจที่จะไขประตูเปิดช่องทางให้ราษฎรได้มีส่วนมีเสียงในการปกครอง ให้จัดถูกต้องตามความต้องการของตน และเข้าสู่ชัยภูมิแห่งความสุขสมบูรณ์ ซึ่งสิ่งที่ทุกคนพึงปรารถนาคือ ความสุขความเจริญ โดยรัฐธรรมนูญของไทยในสมัยแรกที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมอย่างชัดเจน โดยมีการจำกัดอำนาจของผู้ปกครองที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 เป็นรัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษรฉบับแรกของไทย รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดหลักการปกครองตามแนวของ “การปกครองในระบอบรัฐสภา” เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่เป็นสัญญาประชาคม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ 1) การจำกัดอำนาจของผู้ใช้อำนาจรัฐและคุ้มครองสิทธิ

* Received November 7, 2021; Revised April 11, 2022; Accepted June 20, 2022

เสรีภาพของประชาชน 2) สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม และมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และ3) สร้างเสถียรภาพและประสิทธิภาพให้รัฐบาลในระบบการเมือง โดยใช้รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรทำให้รัฐบาลมีหน้าที่บริหารบ้านเมืองอย่างมีเสถียรภาพเพียงพอที่จะทำงานบริหารบ้านเมืองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคนในสังคมได้

คำสำคัญ: รัฐธรรมนูญนิยม, พลวัต, การปกครองของไทย, รัฐธรรมนูญไทย, ระบอบประชาธิปไตย

Abstract

This article is a presentation on the constitutionalism with dynamics of Thai domination that according to Thai political revolution since 2475 B.E. from absolute monarchy by sovereign to rule the country and then, the transition to a democratic regime with the King as Head of State. By the way, the monarch has limited royal powers and constitutional monarchy. The adoption of constitutionalism to change the regime to a democratic regime is compared as the constitution is like a key that opens the door for the people to have a voice in the governance, arranged according to their needs and enter the comfortable land which everyone desires is exuberance. The constitution of Thailand in the early days clearly arose from the concept of constitutionalism by limiting the powers of totalitarianism for protecting human liberty and rights. According to constitution of the Kingdom of Thailand 2475 B.E. the first permanent had written constitution. This constitution stipulates the principles of governance concept about "*Government in the parliamentary system*" because the constitution is written by characteristics of a social contract. The important objectives of this study were: 1) to limited power of jurisdiction person, protected rights freedom of the people 2) to created fairness in society and equality in law, and 3) to created stability and efficiency for the government in the political system by using a written constitution, the government has duty to run the country with stability.

Keywords: Constitutionalism, Dynamics, Thai Domination, Thai Constitution, Democracy

บทนำ

ประเทศไทยปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการกำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ให้มีดุลยภาพและ ประสิทธิภาพ รวมทั้งให้สถาบันศาลและองค์กรอิสระอื่น สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยสุจริตเที่ยงธรรม การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยพัฒนาโครงสร้างทางการเมืองการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย และพัฒนาให้สังคมปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งต้องกำหนด โครงสร้างทางการเมืองการปกครองให้เป็นไปตามปรัชญาและหลักการประชาธิปไตยอย่างครบถ้วน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) จะเห็นได้ว่า วิวัฒนาการและแนวโน้มด้านการปกครองปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย หลังจากการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครองไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่พระมหากษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมุ่งให้พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจที่จำกัดและอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (เกษียร เตชะพีระ, 2555) จากพัฒนาการจัดการการรูปแบบปกครองการตามระบอบประชาธิปไตยและวิวัฒนาการและแนวโน้มทางการเมืองการปกครองไทย ทำให้ระบอบประชาธิปไตยในไทยต้องมีการ “ยกระดับขึ้น” เพื่ออนาคตที่ดีและเป็นการปกครองที่จะพาให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความสุข เป็นการนำหลักประชาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในอนาคต (พระครูธรรมศุต (สุทธิพงษ์ สุทธิวงษ์) และคณะ, 2564) เมื่อพิจารณาถึงการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องพิจารณารายละเอียดในตัวบทของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับด้วย กล่าวคือ ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับใดให้ถ้อยคำกว้างเกินไปและให้สิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน รัฐธรรมนูญนั้นก็จะเป็นประชาธิปไตย ถ้ารัฐธรรมนูญฉบับใดถือตามความเห็นชอบของอภิสิทธิ์ชนและจำกัดสิทธิมนุษยชนที่ประชาชนพึงมีพึงได้ รัฐธรรมนูญนั้นก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย (วิเชียร เพ่งพิศ, 2565)

เมื่อทฤษฎีรัฐธรรมนูญนิยมนั้นเป็นทฤษฎีที่ถูกใช้ในการจัดทำรัฐธรรมนูญของรัฐสมัยใหม่ต่าง ๆ รัฐธรรมนูญได้สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเครื่องมือในการจำกัดอำนาจของผู้ปกครอง คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนส่งเสริมความเสมอภาคของประชาชน และสร้างเสถียรภาพในการดำเนินงานให้กับรัฐบาล โดยถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีการนำเอาแนวความคิดรัฐธรรมนูญนิยมมาปรับใช้เป็นแม่แบบในการร่างรัฐธรรมนูญค่อนข้างมาก และอาจจัดได้ว่านับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับ (ยกเว้นฉบับ

ชั่วคราว) ได้อธิบายทฤษฎีรัฐธรรมนูญนิยมมาใช้เป็นแม่แบบในการยกร่างรัฐธรรมนูญมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 นั้นกลับมามีความผิดแยกแตกต่างจากรัฐธรรมนูญก่อนหน้าเกี่ยวกับการนำหลักคิดรัฐธรรมนูญนิยมมาใช้ค่อนข้างมาก (ณัฐดนัย นาจันทร์, 2563) เห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแต่ละฉบับนั้นมีการปกครองในประเทศไทยต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเสมอ โดยการเปลี่ยนแปลงมีองค์ประกอบสำคัญคือ เวลาการเปลี่ยนแปลงนั้นมักเกี่ยวข้องกับสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงจึงกระทบต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ค่านิยม ความเชื่อ ความคิด และอุดมการณ์ ตลอดจนพฤติกรรม ต่าง ๆ (ณัฐพล บุญยพิพัฒน์, 2560) รวมทั้งต้องเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้วัฒนธรรมทางการเมือง หมายถึง แบบแผน ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อระบบการเมืองและองค์การการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการหล่อหลอม ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองที่ถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) จากสภาพดังกล่าวการเปลี่ยนแปลงการปกครองนำไปสู่ประชาธิปไตยที่สำคัญคือ การแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพ ในทางการเมืองคือ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ซึ่งมนุษย์จะต้องใช้พร้อมกันกับหน้าที่ มิให้เกิดความเสียหายแก่เพื่อนมนุษย์อื่นและหมู่คนอื่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม ถ้าชนส่วนมากซึ่งเป็น “สามัญชน” ถูกตัดสิทธิมนุษยชนโดยให้มีหน้าที่แต่อย่างเดียว สามัญชนก็มีลักษณะเป็นทาส หรือข้าไพร่ของชนส่วนน้อยซึ่งมีสิทธิใหญ่ยิ่ง หรือ “อภิสิทธิ์ชน” แบบการปกครองจึงไม่ใช่ประชาธิปไตย ถ้าสามัญชนมีสิทธิมนุษยชนอย่างเดียวโดยไม่มีหน้าที่ มนุษยชนแบบการปกครองก็เกินขอบเขตของประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) จากเหตุการณ์นี้ได้เกิดการอภิวัฒน์เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 นั้น เป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์การเปลี่ยนแปลงการปกครองคือ การมุ่งต่อสาระสำคัญ ซึ่งหมายถึง “การบำรุงความสุขสมบูรณ์ของราษฎร” การนำรัฐธรรมนูญนิยมมาใช้เปลี่ยนระบอบมาเป็นระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นได้เปรียบเสมือนว่า รัฐธรรมนูญเปรียบประดุจกุญแจที่จะไขประตูเปิดช่องทางให้ราษฎรได้มีส่วนมีเสียงในการปกครอง ให้จัดถูกต้องตามความต้องการของตน และเมื่อประตูที่กีดกันอยู่ได้เปิดออกแล้ว รัฐบาลก็ต้องนำราษฎรผ่านประตูนั้น เข้าสู่ชัยภูมิแห่งความสุขสมบูรณ์ สิ่ง que ทุกคนพึงปรารถนา คือ ความสุขความเจริญอย่างประเสริฐ ก็จะพึงบังเกิดขึ้นแก่ราษฎรถ้วนหน้า การเปลี่ยนแปลงการปกครองเพื่อให้มีระบบการเมืองที่สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจ โดยมีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย และยิ่งกว่านั้นจะต้องเป็นรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยสมบูรณ์ด้วย นั่นก็เพื่อแก้ความทุกข์ยากของราษฎรนั่นเอง (วิเชียร เพ่งพิศ, 2565) ดังนั้น การสร้างรูปแบบปกครองที่เป็นปึกแผ่น มี ธรรมนูญบาล เน้นสันติสุข ต้องสนับสนุนการเป็นประชาธิปไตยโดยพลเมือง ซึ่งพลเมืองเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความตื่นรู้และมีความ

เป็นดิจิทัลมากขึ้น ต้องใส่ใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากที่สุด จึงจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตย และการกระจายอำนาจถึงฐานรากก็จะกลายเป็นประเทศพัฒนา และมีความทัดเทียมกับนานาชาติอารยประเทศทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (พระครูธรรมคุต (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน) และคณะ, 2564) ซึ่งในบทความนี้ผู้เขียนได้รวบรวมและเรียบเรียงเรื่องราวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญนิยมกับพลวัตการปกครองของไทย ในหลายมิติ อันได้แก่ พลวัตการปกครองของไทย รัฐธรรมนูญนิยมกับประเทศไทย และรัฐธรรมนูญนิยมกับพลวัตการปกครองของไทย ผู้เขียนได้รวบรวมนำเสนอในบทความนี้

พลวัตการปกครองของไทย

การเมืองการปกครองไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนกระทั่งสมัยรัตนโกสินทร์ ก่อนหน้ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 อยู่ในรูปแบบระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับระบอบเผด็จการ เพราะอำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของพระมหากษัตริย์เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น พระมหากษัตริย์ได้อำนาจมาด้วยการสืบสันตติวงศ์ หรือการปราบดาภิเษก ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการสถาปนาหรือคัดเลือกพระมหากษัตริย์เลย ระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 มีลักษณะที่ไม่ราบรื่นและพัฒนาช้ามาก แม้ว่าจะดำเนินมาเป็นเวลากว่า 60 ปี แต่ก็พอจะอนุมานได้ว่าระบอบประชาธิปไตยได้หยั่งลึกพอสมควร การศึกษาการเมืองการปกครองไทยหากจะแบ่งยุคสมัยให้เหมาะสมแก่การศึกษาแล้วจะแบ่งออกได้เป็น 3 ยุคสมัยด้วยกัน คือ สมัยสุโขทัย ระหว่าง พ.ศ. 1781 – 1921 สมัยอยุธยา พ.ศ. 1893 – 2310 และสมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2325 – 2475 ส่วนหลักจาก พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) โดยการปกครองประชาธิปไตยมีกำเนิดเริ่มเดิมทีเกิดขึ้นครั้งแรกที่นครรัฐกรีกโบราณเมื่อประมาณ 500 ปีก่อนคริสตกาล ซึ่งมีลักษณะประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าร่วมชุมนุมและแสดงสิทธิความคิดเห็นได้ ทั้งนี้เนื่องจากเมืองหลวงของกรีกมีอาณาเขตไม่ใหญ่โตกว้างขวาง และมีประชากรค่อนข้างเล็กน้อย แต่ในปัจจุบันไม่สามารถนำระบอบประชาธิปไตยโดยตรงมาใช้ได้เพราะประชาชนมีมากเกินไปที่จะให้โอกาสมาใช้สิทธิในการแสดงออกได้ ดังนั้น ประชาธิปไตยในปัจจุบันจึงเป็นประชาธิปไตยโดยผ่านตัวแทน หรือประชาธิปไตยทางอ้อม โดยหน้าที่ของตัวแทนจึงทำหน้าที่ในการรวบรวมแสวงหาสิ่งที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในทุกระดับชั้น รวมทั้งสร้างรากฐานของระบบการศึกษาที่ขยาย ตัวในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เพิ่มพูนมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีการกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้น หลักการประชาธิปไตยมีหัวใจสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) อุดมการณ์ประชาธิปไตย 2) การปกครองแบบ ประชาธิปไตย และ 3) วิถีชีวิตประชาธิปไตย (ทวีพันธ์ พัวสรรเสริญ, 2563)

การปกครองประชาธิปไตยของไทยเริ่มตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ซึ่งเกิดจากคณะราษฎรทำการปฏิวัติการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่จากปกครองตั้งแต่นั้นมาได้มีการรัฐประหารสลับกับการมีประชาธิปไตยเรื่อยมาจนทุกวันนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงโดยการรัฐประหารของรัฐบาลปัจจุบัน จึงให้มีการเลือกตั้ง ภายใต้การเขียนกฎหมายโดยคณะรัฐบาล คสช. ซึ่งทำให้แลดูว่าเป็นประชาธิปไตยของคนกลุ่มน้อยที่เขียนกฎหมายให้คนส่วนใหญ่ของประเทศ ผิดกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ที่มาจากการรับฟังเสียงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศทำให้ขาดนิติรัฐนิติธรรม เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้เกิดจากประชาชนส่วนใหญ่ แต่เป็นเกมส์การช่วงชิงอำนาจของกลุ่มชั่วอำนาจ 2 ชั่ว ระหว่างฝ่ายประชาธิปไตยกับฝ่ายอนุรักษนิยม ทำให้เห็นว่าการปกครองประชาธิปไตยมีลักษณะเดินหน้าและถอยหลัง และประชาธิปไตยขาดการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ทวีพันธ์ พัวสรรเสรี, 2563) จากเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของไทยที่นำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ในประเทศไทยได้มีการพัฒนามาโดยตลอด รวมถึงมีการปฏิวัติรัฐประหารเกิดขึ้นหลายครั้ง จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมากถึง 18 ฉบับ แต่ก็ยังคงพบกับประเด็นความขัดแย้งของคนในสังคม จากสภาพปัญหาดังกล่าวได้พัฒนาไปในลักษณะที่มีความซับซ้อนและยากแก่การตรวจสอบโดยอาศัยกระบวนการทางกฎหมาย เนื่องจากกรณีดังกล่าวเกิดจากกระบวนการที่ซับซ้อนด้วยกฎหมาย ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญการแสดงความโปร่งใสในการบริหารประเทศ การส่งเสริมให้มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มอื่นในสังคม และการสร้างจิตสำนึกในการเคารพกฎหมายที่เป็นกติกาของสังคม (ธีระพงศ์ จิระภาค, 2556) ทั้งนี้พลวัตการปกครองของไทยมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย และมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายด้านในทางการปกครองไม่ว่าจะเป็นความเสมอภาค สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเป็นหัวใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงต้องมีการสร้างการเมืองที่ดีมีคุณภาพ กล่าวคือ กล่าวทำ โดยเฉพาะองค์กรหรือบุคคลทางการเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีความสำคัญต่อการดำเนินการทางการเมืองการปกครองโดยตรง ต้องมีความเป็นเอกภาพในการทำหน้าที่ต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง ยึดมั่นในอุดมการณ์ในการปกครองประเทศ (พระครูธรรมศุต (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน) และคณะ, 2564)

จะเห็นได้ว่า การปกครองประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่พยายามให้สิทธิ เสรีภาพแก่ประชาชนมากที่สุด ได้รับการคุ้มครองสูงสุด สร้างโอกาสชีวิตสูงสุด แต่ยังติดขัดกับระบบอำนาจนิยม ซึ่งหมายถึงใครมีอำนาจจะคิดทำอะไรก็ถูกต้องเสมอโดยไม่ได้รับฟังเสียงคนส่วนใหญ่ของประเทศ จากลักษณะดังกล่าวการจัดการห่วงโซ่อุปทานในด้านประชาธิปไตยเพื่อสร้างสรรค์วัฒนธรรมประชาธิปไตย จึงมีโอกาสดูถูกดูแคลัน เนื่องจากความเข้าใจในการ

นำระบอบประชาธิปไตยมาใช้ และทำให้เกิดการถูกตัดตอนห่วงโซ่ไปถึงประชาชนในระดับล่างได้ ซึ่งการจัดการห่วงโซ่อุปทาน เป็นการหาวิถีทางที่จะนำประชาธิปไตยไปสู่มือของประชาชนทั้งประเทศได้ เป็นการเคลื่อนที่หรือการบริการไปถึงประชาชน ดังนั้น สรุปรบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยได้ว่า เป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพ การคุ้มครองชีวิต ความปลอดภัย และมีโอกาสสร้างชีวิตได้สูงสุด (ทวีพันธ์ พัวสรรเสริฐ, 2563)

ซึ่งระบอบประชาธิปไตยจะยืนยงอยู่ได้คือ ประชาชนต้องมีทัศนะว่าประชาธิปไตยเปรียบเสมือนเสาหลัก หากโค่นลงมามากก็จะมีทรุด หรือเอียงล้มได้ ฉะนั้น ต้องพยายามชวนขยายให้เสาหลักมีความมั่นคง และช่วยกันประคับประคอง เพื่อให้คนรุ่นหลังจะมีสิทธิเสรีภาพ ตามสิทธิรัฐธรรมนูญไทยอย่างแท้จริง ตลอดจนได้รับความเสมอภาค ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะ เพื่อไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ

รัฐธรรมนูญนิยมกับประเทศไทย

รัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) เป็นกระแสความคิดที่ให้ความสำคัญกับการจัดทำ รัฐธรรมนูญเป็นลายลักษณ์อักษรในลักษณะที่เป็นสัญญาประชาคม โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ได้แก่ 1) การจำกัดอำนาจของผู้ใช้อำนาจรัฐและคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชน 2) สร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในสังคม และมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย และ 3) สร้างเสถียรภาพและประสิทธิภาพให้กับรัฐบาลในระบบการเมือง โดยจะต้องใช้รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเป็นสิ่งที่ทำให้รัฐบาลซึ่งมีหน้าที่บริหารบ้านเมืองมีเสถียรภาพเพียงพอที่จะทำงานบริหารบ้านเมืองให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของคนในสังคมได้ (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2550) ซึ่งตามหลักการและลักษณะสำคัญต่าง ๆ ของประชาธิปไตยคือ เป็นได้ทั้งอุดมคติ (ideal) และการพยายามทำให้เกิดขึ้นในสังคมมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมที่มีพื้นฐานของความแตกต่างของประชาชนมาก และมีสภาวะของความเป็นประชาชน ที่ “เหลื่อมล้ำกัน” หรือไม่เท่าเทียมกัน ความพยายามจะทำให้ประชาธิปไตยเกิดเป็นจริงได้ในสังคมที่มีพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมดังกล่าวนี สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเป็นเบื้องต้นในหลักการและลักษณะสำคัญ ๆ ของประชาธิปไตยก่อนแล้วจึงค่อยยกระดับไปสู่ความเชื่อมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย และในระดับพื้นฐานคือ ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการความเป็น “อธิการ” ของกฎหมายเสียก่อน กล่าวคือ กฎหมายที่บังคับใช้กับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน และเป็นกฎหมายที่มาจากความเห็นชอบร่วมกันของคนในสังคม กฎหมายคือ กลไกที่สำคัญของการสร้างความยุติธรรมระหว่างคนในสังคม นั่นก็คือ “กติกากฎ” เดียวกันและกฎหมายขาดความ “ศักดิ์สิทธิ์” ก็จะทำให้ “อริสภาพ” ของปัจเจกบุคคลก็จะถูกละเมิดธรรมและความสุจริตเที่ยงธรรมต่าง ๆ ก็ไม่อาจจะดำรงอยู่ได้ (โปรดดู เสนีย์ คำสุข, 2554)

ประเทศไทยมีโครงสร้างและกระบวนการในการร่างรัฐธรรมนูญและมีการบวนการเลือกตั้งเพื่อให้สอดคล้องกับประเทศต่าง ๆ ที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่เนื่องจากสังคมดั้งเดิมมีความเหลื่อมล้ำในทาง เศรษฐกิจ สถานะทางสังคม และการกษัตริย์ในองค์กรต่าง ๆ แม้โครงสร้างกระบวนการจะออกมาดีเพียงใดก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็เผชิญอุปสรรคคือความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเรียกร้องประชาธิปไตย กับกลุ่มที่เป็นผู้นำดั้งเดิมโดยเป็นพันธมิตรกับนักธุรกิจ ความขัดแย้งมีอยู่ 4 ตัวแปร ได้แก่ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สถานะทางสังคม อำนาจ ค่านิยมและวัฒนธรรม ซึ่งปัญหาหลักก็มาจากชนชั้นกลางหรือนักธุรกิจ สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ดูเหมือนจะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยตามทฤษฎี แต่ความเป็นจริงกลับกลายเป็นอุปสรรค (ลิขิต ธีรเวคิน, 2559) ดังนั้น หลักรัฐธรรมนูญนิยมจึงเป็นหลักที่ป้องกันมิให้มีการใช้ อำนาจตามอำเภอใจของผู้ใช้อำนาจอธิปไตย เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมและตรวจสอบ เพื่อไม่ให้ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยใช้อำนาจเกินขอบเขต เป็นการยอมรับและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยถือว่ารัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นกฎหมายสูงสุดที่เกิดจาก ความตกลงร่วมกันในลักษณะของสัญญาประชาคม แนวคิดนี้ได้มีอิทธิพลต่อรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยได้รับความนิยมนำมาใช้หลายอย่างกว้างขวาง ดังจะเห็นได้จากทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง หรือมีการประกาศเอกราชประเทศใหม่ จะมีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย และเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ปกครอง จึงถือได้ว่าหลักรัฐธรรมนูญนิยมเป็นรากฐานแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน (ปัญญา อุดชาชน, 2555)

รัฐธรรมนูญของประเทศไทยมีการแบ่งประเภทของรัฐธรรมนูญสามารถมองได้หลายแบบ หลายแนวทาง มีมุมมองที่ต่างกันทั้งทางรัฐธรรมนูญและนิติศาสตร์ แต่จุดร่วม สำคัญก็คือการระบุที่มาของอำนาจ การเข้าสู่ตำแหน่งและการพ้นจาก ตำแหน่งที่ใช้อำนาจอธิปไตย รัฐธรรมนูญเป็นแบบแผนที่กำหนดการใช้ อำนาจ ของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในสถาบันการเมืองในรัฐหนึ่ง ๆ ที่รับรองสิทธิพลเมือง ตลอดจนกระบวนการปกป้องคุ้มครองสิทธิพลเมือง รวมไปถึงการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ การแบ่งรัฐธรรมนูญประเภทต่าง ๆ จึงช่วยให้เราเห็น ที่มาของอำนาจ ความหมาย และหน้าที่ของสถาบันการเมืองในรัฐธรรมนูญ ที่ต่างกันออกไปในแต่ละรัฐ (วิเชียร เพ่งพิศ, 2565) ซึ่งในอดีตได้มีการนำแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญขึ้นอยู่กับยุคสมัยและสถานการณ์บ้านเมือง กล่าวคือ ยุคใดที่มีความเป็นประชาธิปไตยมาก แนวความคิดนี้ได้ถูกนำมาใช้มาก จากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงตามกาลสมัยแนวคิดนี้ได้ถูกบรรจุมากขึ้น เนื่องจากมีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย และเป็นฉบับที่สมบูรณ์มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชน มีการขยายประเภทของสิทธิเสรีภาพของประชาชนออกไปอย่างกว้างขวางขึ้น และพยายามขยายผลในทางปฏิบัติ ซึ่งจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องการสร้างเสถียรภาพและกลไกการควบคุม การตรวจสอบการใช้

อำนาจของหน่วยงานภาครัฐ และในขณะเดียวกันการตรวจสอบโดยเฉพาะองค์กรอิสระสามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและปราศจากอคติทางการเมือง จึงถือได้ว่า ความสอดคล้องของแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมในประเทศไทยสร้างรัฐบาลและระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพ ถือเป็นการทำให้ระบบการรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้รับหลักประกันความมั่นคงอย่างแท้จริง ผ่านการสร้างระบบกฎหมายต่าง ๆ ในรัฐธรรมนูญที่จะทำให้อำนาจรัฐบาลสามารถดำรงตนและใช้อำนาจเพื่อ คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ไม่ถูกล้มล้างลงได้โดยง่าย (ณัฐดนัย นาจันทร์, 2563)

จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญนิยมเป็นฐานของการเมืองการปกครองประชาธิปไตยกฎหมายเป็น เครื่องมือสำคัญที่ประชาชนสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองของผู้มีอำนาจประชาธิปไตยที่ประชาชนจะเป็นเจ้าของอำนาจ มีศักดิ์ศรี มีชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างอิสระ โดยประชาชนนั้นนับได้ว่ามีบทบาทที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นทางตรงและทางอ้อม ในรูปแบบของการร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมดำเนินการในเรื่องที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งต้องเพิ่มการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน และเพื่อกำหนดนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อพัฒนาแบบยั่งยืนต่อไป

รัฐธรรมนูญนิยมกับพลวัตการปกครองของไทย

การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยนับตั้งแต่ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 ได้มีวิวัฒนาการก้าวหน้ามาก แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงพบอุปสรรค ความขัดแย้งทางความคิดและการทับซ้อนของผลประโยชน์อยู่ ส่งผลทำให้เกิดความสับสนในข้อโต้แย้งที่เกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย และความรู้ความเข้าใจของประชาชนได้ถูกบิดเบือนไป อาทิเช่น ประชาธิปไตยคือ เสี่ยงข้ามมาก อาจสื่อความหมายว่าหากประชาชนส่วนมากเห็นเช่นไรย่อมต้องเป็นไปตามนั้น ต่อมาได้นำหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญมาใช้เพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่การกระทำของตน จนนำมาซึ่งความขัดแย้งในสังคม และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ทั้งนี้รัฐธรรมนูญของประเทศไทยหลายฉบับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2517 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ถูกร่างขึ้นตามหลักการแห่งความเป็นประชาธิปไตย รวมถึงยังมีบทบัญญัติที่รับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง (ธีระพงศ์ จิระภาค, 2556)

โดยรัฐธรรมนูญของไทยในสมัยแรกที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานแนวคิดรัฐธรรมนูญนิยมอย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เบื้องต้นเพื่อจำกัดอำนาจของผู้ปกครองที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จ หรือที่ใช้

อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 เป็นรัฐธรรมนูญแบบลายลักษณ์อักษรฉบับถาวรฉบับแรกของไทย ซึ่งได้กำหนดหลักการปกครองตามแนวของ “การปกครองในระบบรัฐสภา” รัฐธรรมนูญนิยมมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อ ปี พ.ศ. 2537 โดยได้รับอิทธิพลจากหนังสือเรื่องคอนสติติวชันแนลลิสม์: ทางออกของประเทศไทย ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง โดยใช้แนวทางรัฐธรรมนูญนิยมในการวางรากฐานการปฏิรูปการเมืองและเป็นตัวแบบที่สำคัญต่อการร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นการสร้างกลไกและองค์กรใหม่ที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขสภาพบกพร่องต่าง ๆ ทางการเมือง ในครั้งนี้ได้เกิดเป็นรัฐธรรมนูญนิยมสมัยใหม่ ซึ่งมีการขยายสิทธิ เสรีภาพ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทำให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้เป็นเครื่องมือทำให้เกิดความมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพของรัฐบาลในฐานะที่เป็นสถาบันทางการเมือง และความเป็นธรรมแก่สังคม (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2563)

รัฐธรรมนูญตามแนวความคิดของสำนักรัฐธรรมนูญนิยมจึงเป็นรัฐธรรมนูญที่มีภาวะพลวัตค่อนข้างสูงแปรผันไปตามเงื่อนไขความต้องการของสังคม และถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขดัดแปลงเพื่อออกแบบระบบการเมืองการปกครอง ให้มีความทันสมัย ปรับแก้ไข หรือเพิ่มเติมตามสภาพปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ รัฐธรรมนูญนิยมถูกกำหนดคุณค่า หรือการให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเรื่องของการเป็นเครื่องมือในการกำหนดวิธีการและมาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองของรัฐธรรมนูญให้สนองตอบต่อเป้าหมายทางการเมืองการปกครองได้ จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของรัฐธรรมนูญตามแนวความคิดนี้ สำหรับในกรณีของรัฐธรรมนูญไทยในปัจจุบันแนวทางในการออกแบบการเมืองการปกครองหากพิจารณาเทียบเคียง หรือเชื่อมโยงกับปัจจัยองค์ประกอบด้านแนวความคิดต้นแบบเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองแล้ว กล่าวได้ว่าเป็นแนวทางการผสมผสานในเชิงบูรณาการ คือ เป็นการผสมผสานเอาแนวความคิดดังกล่าวในหลาย ๆ ด้านมาผนวกเข้าด้วยกัน ทั้งนี้สามารถพิจารณาให้ตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการเมืองตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ได้แก่ 1) แนวทางในการทำให้การเมืองเป็นของพลเมืองโดยการเพิ่มสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วม 2) แนวทางในการทำให้ระบบการเมืองและระบบราชการมีความสุจริตและชอบธรรมในการใช้อำนาจ และการเพิ่มอำนาจพลเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) แนวทางในการทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพนายกรัฐมนตรีมีภาวะความเป็นผู้นำ และรัฐสภามีประสิทธิภาพและมีเหตุผล ดังนั้น การออกแบบการเมืองการปกครองบนพื้นฐานของการสร้างดุลยภาพระหว่ง หลักการของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบทางตรงและทางอ้อมผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (ชวนะ ไตรมาศ, 2545)

ปัจจุบันวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเริ่มมีบทบาทชัดเจนมากขึ้น ทั้งการเมืองภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นผลมาจากกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดสิทธิ และเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบทางการเมือง และวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองตลอดจนทำกิจกรรมทางการเมืองได้ตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะสมบูรณ์ได้นั้น ต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งระบบ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ประชากร ให้มีเสถียรภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ด้านการเมืองต้องเสริมสร้างระบบการเมือง รัฐบาลต้องมีนโยบายการบริหารและพัฒนาประเทศให้ครอบคลุมถึงความต้องการของประชาชนอย่างรอบด้าน โดยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้ เห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตย และด้านเศรษฐกิจต้องพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลต้องบริหารให้มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น และมีการกระจายรายได้เท่าเทียมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) ดังนั้น รัฐธรรมนูญนิยมกับพลวัตการปกครองของไทย เป็นการนำรัฐธรรมนูญนิยมมาเป็นรากฐานการปฏิรูปการเมืองและเป็นตัวแบบที่สำคัญต่อการร่างรัฐธรรมนูญ และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการขยายสิทธิ เสรีภาพ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทำให้ระบบการเมืองมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้การปกครองแบบประชาธิปไตยขึ้นเพื่อให้มีวัฒนธรรมและมีจิตสำนึกประชาธิปไตย อาจถึงขั้นต้องมีการปฏิวัติวัฒนธรรมประชาธิปไตยในประชาชนทุกระดับ โดยเฉพาะระดับรากหญ้า เพื่อสร้างค่านิยม จิตสำนึกที่ดีและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ นั่นก็คือ การเมืองประชาธิปไตยแบบภาคประชาชน

สรุป

การเปลี่ยนผ่านสังคมไทยไปสู่การเป็นสังคมที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ผ่านการต่อสู้มาอย่างยาวนาน ความพยายามทบทวนถึงพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมือง การปฏิรูปการปกครอง การปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมแก้ไข การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาในอดีตและปัจจุบันของไทยที่กำลังดำเนินอยู่นั้นไม่สามารถสถาปนาคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยให้สามารถหยั่งรากลึกกลงในสังคม ทั้งนี้การนำรัฐธรรมนูญมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดสิทธิพลเมืองได้อย่างเข้าถึงและเท่าเทียม ซึ่งสิทธิพลเมืองนั้นหมายถึง สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ เสรีภาพในการนัดหยุดงาน หรือเสรีภาพในกระบวนการต่าง ๆ ที่เท่าเทียมกัน จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงในการปกครองของไทย ทำให้อุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยถูกบิดเบือนอาจต้องเริ่มต้นใหม่ในการจัดวางรูปแบบการปกครอง หากการปกครองประชาธิปไตยไม่ใช่วิถีชีวิตที่อยู่กับรัฐธรรมนูญ เนื่องจาก

รัฐธรรมนูญไม่สามารถทำให้ประชาธิปไตยนั้นมีความสมบูรณ์ขึ้นมาได้ แต่เกิดจากคนในสังคมมีจิตสำนึกและจิตวิญญาณในประชาธิปไตยนั้นมากกว่า ถ้าหากประเทศไทยยังมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นอนุรักษ์นิยมในการปิดกั้นทางความคิดประชาธิปไตยแล้ว ก็ยากยิ่งกับการที่จะเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ กล่าวคือ คนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยทุกระดับต้องแสดงออกด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ความเป็นปัจเจกชนต้องให้ความสำคัญกับความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของมนุษยชาติ และมีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์ประชาธิปไตย นั่นคือ การสนใจการเมืองที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ และแสวงหาแนวทางในการยกระดับประชาธิปไตยของประชาชนให้มีการพัฒนายิ่ง ๆ ขึ้น ไป (ทวีพันธ์ พัวสรรเสรี, 2563)

ดังนั้น พลวัตการปกครองของไทยที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่มี “รัฐธรรมนูญ” เป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างประชาธิปไตยในประเทศไทยได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศ ในทางนิตินัยทุกคนทราบอยู่แล้วว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด เป็นกฎหมายแม่แบบ เพราะรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่แสดงการก่อร่างสร้างความเป็นรัฐอย่างเป็นทางการ ซึ่งรัฐธรรมนูญที่ดีต้องแก้ไขได้ในอดีตได้ ในการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมานั้นสามารถมองเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตและแก้ไขได้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แนวความคิดแบบนี้คือ แนวความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญนิยม ซึ่งในสังคมไทยจะพูดถึงแนวความคิดรัฐธรรมนูญนิยมแบบตัวบทกฎหมาย แต่สิ่งสำคัญที่สุดในการออกแบบรัฐธรรมนูญคือ สังคมวิทยาทางการเมือง เนื่องจากการแสดงให้เห็นถึงบริบทของสังคมไทย บริบทความเป็นประชาธิปไตยของวัฒนธรรมแบบไทยว่า การร่างรัฐธรรมนูญที่จะเกิดขึ้นนั้นจะมีการจัดสรรอำนาจให้สมดุลอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- เกษียร เตชะพีระ. (2555). ปาฐกถาเรื่อง Modern Monarchies in a Global Comparative Perspective (ราชาธิปไตยสมัยใหม่ในมุมมองเปรียบเทียบระดับโลก). ใน การประชุมวิชาการ เรื่อง Democracy and Crisis in Thailand. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชวณะ ไตรมาศ. (2545). รัฐธรรมนูญกับการออกแบบการเมืองใหม่. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ, 4(12), 9-27.
- ณัฐพล บุญยพิพัฒน์. (2560). ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทย (พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน): ข้อสังเกตในเชิงทฤษฎี. ใน รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารกิจการ สาธารณะยุคดิจิทัล ครั้งที่ 5 “การบริหารกิจการสาธารณะยุคดิจิทัล: กฎหมาย ความเป็นธรรม และการกลับคืนสู่ประชาธิปไตย”. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ณัฐดนัย นาจันทร์. (2563). ความสอดคล้องของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กับวัตถุประสงค์ของทฤษฎีรัฐธรรมนูญนิยม. วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 8(1), 17-29.
- ทวีพันธ์ พัวสรรเสริญ. (2563). ประชาธิปไตยพัฒนา. วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย, 11(2), 173-192.
- ธีระพงศ์ จิระภาค. (2556). แนวทางการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย. ใน หลักสูตรนิติธรรมเรื่องประชาธิปไตย รุ่นที่ 1 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ . สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2563). แนวคิดรัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) กับการจัดโครงสร้างสถาบันการเมือง. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2550). คำอธิบายวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ปัญญา อุดชาชน. (2555). ความยุติธรรมกับรัฐธรรมนูญภายใต้ประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558. รัฐสภาสาร, 60(3), 7-37.
- โปรดดู เสนีย์ คำสุข. (2554). ปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตยของไทย : ศึกษาจากกรณีการเลือกตั้งซ่อม 5 เขตเลือกตั้ง วันที่ 12 ธันวาคม 2553. รัฐสภาสาร, 59(7), 9-66.
- พระครูธรรมคุณ (สุทธิพจน์ สุทธิวจโน) และคณะ. (2564). วิวัฒนาการและแนวโน้มการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 1 (2), 66-80.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2559). ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษ 21 : ทางตัน ทางออก และแนวทางแก้ไข. ในประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่ KPIYEARBOOK. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- วิเชียร เพ่งพิศ. (2565). รัฐธรรมนูญกับหลักประชาธิปไตย. เรียกใช้เมื่อ 4 พฤษภาคม 2565 จาก <https://pridi.or.th/th/content/2021/12/924>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). การพัฒนาการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.